

Lithuanian A: literature – Standard level – Paper 1
Lituanien A : littérature – Niveau moyen – Épreuve 1
Lituano A: literatura – Nivel medio – Prueba 1

Friday 8 May 2015 (afternoon)
Vendredi 8 mai 2015 (après-midi)
Viernes 8 de mayo de 2015 (tarde)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Remdamiesi pateiktais klausimais, išanalizuokite **vieną** iš tekstų. Privalote atsižvelgti į abu pateiktus klausimus.

1.

Evangelija pagal Mariją

- Jokio pasigailėjimo nebus. Gyvensi ankštame vieno kambario bute, neturėsi net savo kiemo. Uždirbsi mažai, vos užteks duonos rieki, pigiausiai dešrelei, rudenį nusipirksi bulvių maišą. Kas mėnesį sunkiai sukrapštysi užmokėti už tą butą. Pro langą priešais matysi kitą tokį devyniaaukštį, ten kažkas gyvens, gal net šimtai žmonių, bet nė vienas jų nebus tau artimas ar pažįstamas. Anksti rytais užrakinsi duris, liftu nusileisi žemyn, raitytais, uždariais kiemais skubėsi iki autobuso stotelės. Ši nyki išeiğa kartosis kasdien. Vakaraus pavargusi, monotoniško darbo nualinta grįši jau su tamsa, iš pintinės trauksi batoną ir maišelį pieno, žvilgtersi pro langą, tačiau priešais – tik kiti uždangstyti langai. Niekas tavęs neieškos, telefono jau prieš dvejus metus būsi pati atsisakiusi. Ilgai gersi šaltą arbatą, įsistebeilijusi į pilką virtuvės sieną.
- 5 Netikėtai prisiminsi tėvą, kuris prieš daug metų liko kaime, o dabar jau miręs, kaip ir motina. Tėvas ištars: jokio gailesčio iš gyvenimo nelauk, aš nesulaukiau, ir tu nesulauksi. Tada atrodė, jog tėvo žodžiai yra niekas, gąsdinantis melas. Dabar taip neatrodys ir jeigu turėtum savo vaiką, jam pasakytum: jokio pasigailėjimo nebus. Atsiversi mažą įgeltusių nuotraukų albumėlį, spoksosi lyg trenkta, lyg žado netekusi, kol senas sieninis laikrodys savo bumpsėjimu privers pakelti akis. Karčiai pagalvosi, jog ir tose nuotraukose nieko gelbstinčio nėra, niekas nebesurinks į vieną krūvą tų, kuriuos laikas kaip žirnius išmėtė į visas puses. Nusirengusi sustingsi prieš veidrodį ir nežinosi, ar čia tas nuogumas, kurio reikia gėdytis. Gal tas, kuriuo reikėjo užkariauti pasaulį, bent vieną vyrą, ir šitaip ką nors pakeisti. Tačiau buvo pasakyta, kad jokio pasigailėjimo nebus, ir pasaulis eis pro šalį taip, kaip eina mirtis pro gyvųjų
- 10 20 langus.
- Tačiau išauš vienas rytas, kai, atrodys, sprogo širdis, ims tirpti kaustantis ledas, akys užsidegs karščiu, skruostais bėgs ašaros, ir nesuprasi, kas atsitiko, o gal tuoj atsitiks. Pašėlusiu greičiu galvoje suksis vaizdai, minčių nuotrupos; svaigdama pajusi skaudų džiugesį, jog šią valandą gimsti kitu žmogumi. Koks dabar mano vardas, koks? – šauksi sukepusiomis lūpomis, – Kur mano tėvas, motina, kurie išpranašavo gyvenimą? Į duris ims belsti laiptinės kaimynai, dar po valandos įsidrąsinę įsilauš vidun, tačiau jiems nebeištarsi nė žodžio. Akys klydinės jų veidais lyg ko ieškodamos. Viena kaimynė prie akių prikiš popieriaus skiautę, kurioj bus užrašyta: tavo vardas Marija? Perskaitysi, ir gailestis sau pačiai lyg vanduo užspaus iš pradžių burną, paskui skruostus, akis.
- 25 30 Mirusiąją išveš vakare; skirstydamiesi kaimynai stebėsis, jog šito niekada anksčiau neaplankyto mažyčio būsto švarus skurdas yra lygiai toks pat, kaip ir jų.

Danielius Mušinskas, *Kalno saugotojas* (2006)

- (a) Kokia yra šio apsakymo veikėjos egzistencija ir kaip ji susijusi su kontekstu bei epocha?
- (b) Kuo ypatinga kūrinio kalba, kokiomis metaforomis išreiškiama žmogaus būseną?

2.

Pasiilgau vilkų

Pasiilgau vilkų, jie – vaikystėj – per sniegą nušniojo,
pro mano sodybą, prabėgo kilmingai ir taikiai, nutolo...
Užkauktų vilkai – tikresni taptų žmonės,
puikiam vilkui stūgaujant – naktį – daugiau būtų laiko.

- 5 Seniai pasiilgau vilkų. Tylint vilkui daugėja pasaulio,
arti tūnant vilkui, laukai ir krūmokšniai šventėja,
mažyn to labai sudėtingo, daugyn paprasčiausio,
ir vis tylyn ir tylyn – ne vilkų – suėstieji.

- 10 Labai pasiilgau vilkų ir kilmingo jų kauksmo,
nes – kaukiant vilkams – trobesiai lyg atgauna šventumą,
aiškėja, ko laukti, ko šauktis ir kam geriau neatsišaukt...
Pasiilgau vilkų – gal kaip metų – vilkų nuneštųjų.

Stasys Stacevičius, *Juodoji* (2005)

- (a) Ką šiame eilėraštyje išreiškia vilkų tema ir kaip ji siejasi su lyrinio subjekto būseną?
- (b) Kokios eilėraštyje dominuojančios metaforos, kokias reikšmes jos nurodo ir kokias vertybes supriešina? Kokios eilėraščio sintaksinės ypatybės?
-